Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2026. gada 26. martā *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Tiesu iestāžu sadarbība civillietās – Regula (ES) Nr. 650/2012 – 1., 3. un 4. pants – Piemērošanas joma – Jēdziens "mantošana" – Likumisks legāts, kas piešķirts personai par aprūpi, ko tā sniegusi mirušajam viņa dzīves laikā – Dalībvalsts tiesas vispārējā jurisdikcija lemt par mantošanu kopumā

Lietā C-618/24 [*Isergartler*] [i]

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Oberster Gerichtshof* (Augstākā tiesa, Austrija) iesniegusi ar 2024. gada 10. septembra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2024. gada 24. septembrī, tiesvedībā

XK,

TR,

VQ

pret

SM,

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs I. Jarukaitis [*I. Jarukaitis*], tiesneši M. Kondinanzi [*M. Condinanzi*], N. Jēskinens [*N. Jääskinen*] (referents), R. Frendo [*R. Frendo*] un A. Kornezovs [*A. Kornezov*],

ģenerāladvokāts: Ž. Rišārs Delatūrs [*J. Richard de la Tour*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

– XK, TR un VQ vārdā – *M. Kinberger*, *Rechtsanwalt*,

* Tiesvedības valoda – vācu.

[i] Šīs lietas nosaukums ir izdomāts. Tas neatbilst neviena lietas dalībnieka reālajam personvārdam vai nosaukumam.

– Eiropas Komisijas vārdā – *M. Wasmeier* un *W. Wils*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 650/2012 (2012. gada 4. jūlijs) par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un publisku aktu akceptēšanu un izpildi mantošanas lietās un par Eiropas mantošanas apliecības izveidi (OV 2012, L 201, 107. lpp.) 4. pantu.

2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp XK, TR un VQ, kuri dzīvo Vācijā, no vienas puses, un SM, kas dzīvo Austrijā, no otras puses, mantošanas lietā, kas uzsākta pēc tam, kad 2021. gadā nomira SM bijusī partnere, kuru viņš bija aprūpējis līdz viņas nāvei.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 Regulas 650/2012 7.–9., 11., 14., 34. un 59. apsvērumā teikts:

"(7) Būtu jāveicina iekšējā tirgus pienācīga darbība, novēršot šķēršļus, ko saistībā ar personu brīvu pārvietošanos rada grūtības izmantot savas tiesības attiecībā uz mantošanu, kurai ir pārrobežu elementi. Eiropas tiesiskuma telpā pilsoņiem ir jāvar laikus organizēt savu mantojumu. Efektīvā veidā ir jānodrošina mantinieku un legātāru, citu mirušajam tuvu personu, kā arī mantojuma kreditoru tiesības.

(8) Lai sasniegtu minētos mērķus, šajā regulā būtu jāapvieno noteikumi par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu, publisko aktu un tiesas izlīgumu atzīšanu vai attiecīgā gadījumā akceptēšanu, izpildāmību un izpildi, kā arī par Eiropas mantošanas apliecības izveidi.

(9) Šīs regulas darbības jomai būtu jāietver visi mirušā atstātā mantojuma mantošanas civiltiesiskie aspekti, proti, visi mantas, tiesību un saistību nodošanas veidi nāves gadījumā neatkarīgi no tā, vai tā ir labprātīga nodošana, kas noteikta pēdējās gribas rīkojumā, vai tā ir nodošana likumiskās mantošanas gadījumā.

[..]

(11) Šī regula nebūtu jāpiemēro citām civiltiesību jomām kā vien mantošanai. Skaidrības labad vairāki jautājumi, ko varētu uzskatīt par saistītiem ar mantošanu, būtu nepārprotami jāizslēdz no šīs regulas darbības jomas.

[..]

(14) No šīs regulas darbības jomas būtu jāizslēdz arī tiesības un manta, kas radusies vai nodota citādi, nevis mantojuma ceļā, piemēram, veicot dāvinājumus. Tomēr tas, vai dāvinājumi vai cita veida darījumi *inter vivos*, kas radījuši *in rem* tiesības pirms nāves, būtu jāatdod vai jāatskaita, lai saskaņā ar mantošanai piemērojamiem tiesību aktiem noteiktu attiecīgās labuma guvēju daļas, būtu jānosaka atbilstīgi tiem tiesību aktiem, kas ar šo regulu noteikti par mantošanai piemērojamiem tiesību aktiem.

[..]

(34) Lai tiesas spriešana notiktu saskaņoti, būtu jāizvairās no tā, ka dažādās dalībvalstīs tiek pieņemti nesavienojami nolēmumi. Tālab šajā regulā būtu jāparedz vispārēji procesuāli noteikumi, kas būtu līdzīgi noteikumiem citos Savienības instrumentos attiecībā uz tiesu iestāžu sadarbību civillietās.

[..]

(59) Ņemot vērā šīs regulas vispārējo mērķi, kas ir dalībvalstīs pieņemtu nolēmumu mantošanas lietās savstarpēja atzīšana neatkarīgi no tā, vai šādi nolēmumi pieņemti strīdus tiesvedībā vai bezstrīdus kārtībā, šajā regulā būtu jāparedz noteikumi par tādu nolēmumu atzīšanu, izpildāmību un izpildi, kuri būtu līdzīgi noteikumiem citos Savienības instrumentos par tiesu iestāžu sadarbību civillietās."

4 Šīs regulas 1. pants "Darbības joma" formulēts šādi:

"1. Šo regulu piemēro mirušo atstātā mantojuma mantošanai. [..]

2. No šīs regulas darbības jomas ir izslēgti šādi jautājumi:

[..]

e) uzturēšanas saistības, izņemot tās, kas rodas nāves gadījumā;

[..]

g) tiesības un manta, kas radusies vai nodota citādi, nevis mantojot, piemēram, dāvinājumi, kopīpašums, kas nododams pārdzīvojušai personai, pensiju plāni, apdrošināšanas līgumi un līdzīgas vienošanās, neskarot 23. panta 2. punkta i) apakšpunktu;

[..]."

5 Minētās regulas 3. panta "Definīcijas" 1. punkta a) apakšpunktā paredzēts:

"Šajā regulā:

a) "mantošana" ir mirušā atstātā mantojuma mantošana un aptver visus mantas, tiesību un saistību nodošanas veidus nāves gadījumā neatkarīgi no tā, vai tā būtu labprātīga nodošana saskaņā ar pēdējās gribas rīkojumu vai nodošana likumiskas mantošanas gadījumā."

6 Atbilstoši šīs regulas 4. pantam "Vispārēja jurisdikcija" jurisdikcija lemt par mantošanu kopumā ir tās dalībvalsts tiesām, kurā mirušajam nāves brīdī bija pastāvīgā dzīvesvieta.

7 Regulas Nr. 650/2012 21. panta "Vispārīgs noteikums" 1. punktā noteikts:

"Ja vien šajā regulā nav paredzēts citādi, mantošanai kopumā piemērojamie tiesību akti ir tās valsts tiesību akti, kurā bija mirušā pastāvīgā dzīvesvieta nāves brīdī."

8 Šīs regulas 22. panta "Piemērojamo tiesību aktu izvēle" 1. punktā paredzēts:

"Persona kā tiesību aktus, kas reglamentē tās atstāto mantojumu kopumā, var izvēlēties tās valsts tiesību aktus, kuras pilsonis šī persona ir izvēles izdarīšanas laikā vai nāves brīdī.

[..]"

9 Minētās regulas 23. panta "Piemērojamo tiesību aktu darbības joma" 1. un 2. punktā noteikts:

"1. Tiesību akti, kas noteikti saskaņā ar 21. vai 22. pantu, reglamentē mantošanu kopumā.

2. Minētie tiesību akti jo īpaši reglamentē:

[..]

h) to mantojuma daļu, par kuru tā atstājējs var brīvi noteikt pēc saviem ieskatiem, neatņemamās daļas un citus pēdējās gribas rīkojumu ierobežojumus, kā arī prasības, kas mirušajam tuvām personām varētu būt attiecībā uz mantojumu vai mantiniekiem;

i) pienākumu ziņot par dāvinājumiem, novēlējumiem vai legātiem vai tos atskaitīt, nosakot dažādu labuma guvēju daļas; un

[..]."

Austrijas tiesības

10 *Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch* (Vispārējais civilkodekss), redakcijā, kas piemērojama pamatlietā (turpmāk tekstā – "*ABGB*"), 677. pantā paredzēts:

"1. Mirušajam tuvai personai, kas pēdējo trīs gadu laikā pirms viņa nāves vismaz sešus mēnešus ir sniegusi nozīmīgu aprūpi, pienākas likumisks legāts, ja vien nav piešķirts dāvinājums vai līgumiski saskaņota atlīdzība.

2. Aprūpe ir jebkura darbība, kas kalpo tam, lai aprūpējamai personai, cik vien iespējams, nodrošinātu nepieciešamo aprūpi un palīdzību, kā arī uzlabotu iespējas dzīvot neatkarīgu, uz vajadzībām balstītu dzīvi.

3. Tuvas personas ir personas no mirušā likumisko mantinieku loka, tā laulātais, partneris reģistrētās partnerattiecībās vai kopdzīves partneris un bērni, kā arī mirušā kopdzīves partneris un tā bērni."

11 *ABGB* 678. pantā noteikts:

"1. Legāta apmērs ir atkarīgs no pakalpojumu veida, ilguma un apjoma.

2. Katrā ziņā legāts papildus neatņemamajai daļai un citām mantojuma daļām nepienākas tikai tad, ja mirušais to tā ir noteicis. Legātu var liegt tikai tad, ja pastāv pamats atstumšanai no mantojuma."

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

12 No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka SM bijusī partnere nomira 2021. gadā un ka līdz nāves dienai viņas dzīvesvieta bija Austrijā.

13 Ar *Bezirksgericht Zell am See* (Celles pirmās instances tiesa, Austrija) nolēmumu mirušās mantojums tika piešķirts XK, TR un VQ, kuri visi trīs dzīvo Vācijā.

14 SM, kurš trīs gadus pirms viņas nāves aprūpēja viņu, prasa samaksāt summu 57 200 EUR, kas viņam pienākas par mirušajai viņas dzīves laikā sniegtajiem aprūpes pakalpojumiem, šajā ziņā pamatojoties uz *ABGB* 677. pantu, kurā šajā nolūkā paredzēta "likumiska legāta" (turpmāk tekstā – "pamatlietā aplūkotais pasākums") piešķiršana.

15 *Landesgericht Salzburg* (Zalcburgas apgabaltiesa, Austrija) starptautiskās jurisdikcijas neesības dēļ SM šajā sakarā celto prasību noraidīja. Tā uzskatīja: ja pamatlietā aplūkotais pasākums valsts tiesībās ir paredzēts kā likumiskais legāts, patiesībā runa ir par tādu aprūpes pakalpojumu atlīdzināšanu, kurus persona sniegusi mirušajam tā dzīves laikā. Līdz ar to šīs tiesas skatījumā šāds pasākums bija jākvalificē kā "prasījums", kas ietilpst saistību tiesībās un tālab neietilpst Regulas Nr. 650/2012 piemērošanas jomā.

16 SM par šo nolēmumu iesniedza apelācijas sūdzību *Oberlandesgericht Linz* (Apelācijas tiesa Lincā, Austrija), kas ar 2024. gada 12. jūnija spriedumu šo apelācijas sūdzību apmierināja. Šī tiesa būtībā uzskatīja, ka Regulas Nr. 650/2012 piemērošanas joma attiecas uz visiem mantojuma civiltiesiskajiem aspektiem. Tā kā pamatlietā aplūkotais pasākums ir likumisks legāts, kas pēc būtības ir analogs neatņemamai daļai, apstāklis, ka šādas tiesības veidojošie elementi ir radušies mirušā dzīves laikā, pēc šīs tiesas domām, nevar pamatot šīs regulas piemērošanas izslēgšanu. Šādos apstākļos minētā tiesa ir atzinusi savu jurisdikciju pieņemt nolēmumu.

17 XK, TR un VQ iesniedza revīzijas *(Revision*) sūdzību *Oberster Gerichtshof* (Augstākā tiesa, Austrija), kas ir iesniedzējtiesa, par *Oberlandesgericht Linz* (Apelācijas tiesa Lincā) spriedumu. Tie būtībā apgalvo, ka pamatlietā aplūkotais pasākums neietilpst Regulas Nr. 650/2012 piemērošanas jomā.

18 Savukārt SM norāda, ka šis pasākums līdzinās neatraidāmā mantinieka tiesībām un ka līdz ar to tas jāuzskata par ietilpstošu jēdzienā "mantošana" Regulas Nr. 650/2012 izpratnē.

19 Šajā kontekstā iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai minētais pasākums ietilpst Regulas Nr. 650/2012, it īpaši tās 4. panta, piemērošanas jomā.

20 Šajā ziņā šī tiesa vispirms norāda, ka pamatlietā aplūkotais pasākums atbilstoši Austrijas tiesiskajam regulējumam ir legāts, kas pastāv neatkarīgi no mirušā testamentārā rīkojuma. Šis pasākums līdzinās neatņemamai daļai un pienākas papildus tai, ciktāl labuma guvējam to var liegt tikai tad, ja pastāv pamats atstumšanai no mantojuma. Tomēr analoģiju varētu konstatēt arī ar

noteikumiem par līgumtiesībām vai netaisnu iedzīvošanos, jo minētā pasākuma mērķis ir maksāt atlīdzību par noteiktiem pakalpojumiem. Turklāt iesniedzējtiesa uzskata, ka šis pats pasākums ierobežo personas gribas autonomiju attiecībā uz mantojuma stāvokli.

21 Turpinājumā šī tiesa precizē, ka doktrīnā nav vienprātības par to, vai šāds pasākums ietilpst mantojuma vai saistību tiesībās.

22 Visbeidzot minētā tiesa uzsver, ka tā galu galā sliecas uzskatīt, ka tāds pasākums kā pamatlietā aplūkotais ietilpst jēdzienā "mantošana" Regulas Nr. 650/2012 4. panta izpratnē. Šajā ziņā tā atsaucas, pirmkārt, uz mantošanas sekām, kas ar to saistītas un, otrkārt, uz Tiesas judikatūrā izmantotā jēdziena "mirušā atstātā mantojuma mantošana" šīs regulas izpratnē plašo interpretāciju.

23 Šādos apstākļos *Oberster Gerichtshof* (Augstākā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai [Regulas Nr. 650/2012] 4. pants jāinterpretē tādējādi, ka pastāv "mantošana", ja tiek izvirzītas tiesības uz aprūpes legātu (*Pflegevermächtnis*) saskaņā ar [*ABGB*] 677. pantu?"

Par prejudiciālo jautājumu

24 Vispirms jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ar LESD 267. pantu iedibinātajā valstu tiesu un Tiesas sadarbības procedūrā Tiesai ir jāsniedz valsts tiesai noderīga atbilde, kas ļautu izlemt tās izskatīšanā esošo strīdu. Šajā nolūkā Tiesai vajadzības gadījumā ir jāpārformulē tai uzdotie jautājumi. Turklāt Tiesai var nākties ņemt vērā tādas Savienības tiesību normas, uz kurām valsts tiesa sava jautājuma izklāstā nav atsaukusies (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1986. gada 20. marts, *Tissier*, 35/85, EU:C:1986:143, 9. punkts, un 2019. gada 5. decembris, *Centraal Justitieel Incassobureau* (Finanšu sankciju atzišana un izpilde), C-671/18, EU:C:2019:1054, 26. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

25 Apstāklis, ka iesniedzējtiesa savos jautājumos ir formāli minējusi konkrētas Savienības tiesību normas, neliedz Tiesai sniegt valsts tiesai visus interpretācijas elementus, kas tai var būt noderīgi pamatlietas izspriešanai, no visiem minētās tiesas norādītajiem elementiem, it īpaši no iesniedzējtiesas nolēmuma pamatojuma, izdalot tos Savienības tiesību elementus, kuriem nepieciešama interpretācija, ņemot vērā strīda priekšmetu (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1978. gada 29. novembris, *Redmond*, 83/78, EU:C:1978:214, 26. punkts, un 2026. gada 22. janvāris, *Secab*, C-423/23, EU:C:2026:32, 29. punkts).

26 Šajā ziņā no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka iesniedzējtiesa, uzdodot jautājumu, vēlas noskaidrot, vai pamatlietā aplūkotais pasākums ietilpst jēdzienā "mantošana" Regulas Nr. 650/2012 4. panta izpratnē, kurā ir noteikta tās dalībvalsts tiesu vispārējā jurisdikcija lemt par mantošanu kopumā, kurā mirušajam nāves brīdī bija pastāvīgā dzīvesvieta. Tādējādi šis jautājums nozīmē arī to, ka jāizvērtē, vai tāds pasākums kā pamatlietā aplūkotais ietilpst šīs regulas piemērošanas jomā, kā tā ir definēta tās 1. pantā. Turklāt jāņem vērā minētās regulas 3. panta 1. punkta a) apakšpunkts, kurā definēts jēdziens "mantošana". Līdz ar to iesniedzējtiesas uzdotais jautājums nozīmē, ka šīs pašas regulas 4. pants jāinterpretē kopsakarā ar tās 1. pantu un 3. panta 1. punkta a) apakšpunktu.

27 Turklāt, runājot par pamatlietā aplūkoto pasākumu, no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka atbilstoši Austrijas tiesību aktiem pēc tās personas nāves, kuras mantojums ir atklājies, legāts neatkarīgi no jebkāda mirušā testamentārā rīkojuma tiek piešķirts konkrētiem viņa tuviniekiem par noteiktā laikposmā pirms viņa nāves tam sniegto aprūpi, ja tie par šo aprūpi nav saņēmuši nedz dāvinājumu, nedz atlīdzību. Turklāt šis legāts katrā ziņā jāmaksā papildus neatņemamai daļai, jo labuma guvējam to var liegt tikai tad, ja ir pamats atstumšanai no mantojuma.

28 Tādējādi jāuzskata, ka ar jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Regulas Nr. 650/2012 4. pants, lasot to kopsakarā ar tās 1. pantu un 3. panta 1. punkta a) apakšpunktu, jāinterpretē tādējādi, ka jēdzienā "mantošana" šī 4. panta izpratnē ietilpst likumisks legāts, kas pēc tās personas nāves, kuras mantojums ir atklājies, neatkarīgi no mirušā testamentārā rīkojuma ir piešķirts konkrētiem viņa tuviniekiem par noteiktā laikposmā pirms viņa nāves tam sniegto aprūpi, ja tie par šo aprūpi nav saņēmuši nedz dāvinājumu, nedz atlīdzību, un šis legāts katrā ziņā pienākas papildus neatņemamajai daļai, jo labuma guvējam to var liegt tikai tad, ja ir pamats atstumšanai no mantojuma.

29 Lai atbildētu uz iesniedzējtiesas uzdoto jautājumu, jāatgādina, ka, interpretējot Savienības tiesību normu, jāņem vērā ne tikai tās teksts, bet arī konteksts un šo normu ietverošā tiesiskā regulējuma mērķi (spriedumi, 1983. gada 17. novembris, *Merck*, 292/82, EU:C:1983:335, 12. punkts, un 2025. gada 8. maijs, *Pielatak*, C-410/23, EU:C:2025:325, 54. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

30 Pirmām kārtām, attiecībā uz Regulas Nr. 650/2012 atbilstošo tiesību normu formulējumu jāatgādina, ka tās 4. pantā ir paredzēts, ka jurisdikcija lemt par "mantošanu kopumā" ir tās dalībvalsts tiesām, kurā mirušajam nāves brīdī bija pastāvīgā dzīvesvieta.

31 Attiecībā uz jēdzienu "mantošana" šīs regulas izpratnē jākonstatē, ka saskaņā ar minētās regulas 1. panta 1. punktu tā attiecas uz "mirušo atstātā mantojuma mantošanu".

32 Turklāt Regulas Nr. 650/2012 3. panta 1. punkta a) apakšpunktā ir precizēts, ka šajā regulā jēdziens "mantošana" jāsaprot kā "mirušā atstātā mantojuma mantošana un aptver visus mantas, tiesību un saistību nodošanas veidus nāves gadījumā neatkarīgi no tā, vai tā būtu labprātīga nodošana saskaņā ar pēdējās gribas rīkojumu vai nodošana likumiskas mantošanas gadījumā".

33 Ir tiesa, kā norādījusi Komisija, ka Regulas Nr. 650/2012 1. panta 1. punkta un 3. panta 1. punkta a) apakšpunkta vācu valodas versijā, kas attiecīgi attiecas uz tās piemērošanas jomu, kā arī tajā ietvertajām definīcijām, ir atsauce uz jēdzienu "mirušā atstātā mantojuma mantošana" ("Rechtsnachfolge von Todes wegen"), savukārt šīs regulas 4. pantā, kurā ir reglamentēts jautājums par attiecīgās dalībvalsts tiesu vispārējo jurisdikciju, ir atsauce uz jēdzienu "mantošana" ("Erbsachen"). Tomēr daudzās citās minētās regulas valodu versijās, it īpaši bulgāru, spāņu, dāņu, angļu, franču, horvātu, itāļu, lietuviešu, maltiešu, somu un zviedru valodās šajās tiesību normās šādas terminoloģiskas atšķirības nav.

34 Šajā ziņā atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai vienā no Savienības tiesību normas valodu versijām lietotais formulējums nevar būt vienīgais pamats šīs tiesību normas interpretācijai un tam nav dodama priekšroka salīdzinājumā ar pārējo valodu versijām. Gadījumā, ja starp šīm versijām ir atšķirības, attiecīgā norma jāinterpretē, ņemot vērā šo normu ietverošā tiesiskā regulējuma vispārējo sistēmu un mērķi (skat. spriedumus, 1990. gada 27. marts, *Cricket St Thomas*, C-372/88, EU:C:1990:140, 18. un 19. punkts, kā arī 2025. gada 4. septembris, *Hakamp*, C-203/24, EU:C:2025:662, 34. punkts).

35 Katrā ziņā nekas neļauj uzskatīt, ka Savienības likumdevējs būtu vēlējies piešķirt jēdzieniem "mirušā atstātā mantojuma mantošana" un "mantošana" Regulas Nr. 650/2012 izpratnē atšķirīgas nozīmes, līdz ar to jāuzskata, ka tās sakrīt.

36 Tomēr jāatgādina arī, ka šīs pašas regulas 1. panta 2. punktā ir uzskaitīti gadījumi, kas ir izslēgti no tās piemērošanas jomas. It īpaši ar Regulas Nr. 650/2012 1. panta 2. punkta g) apakšpunktu no tās piemērošanas jomas ir izslēgtas "tiesības un manta, kas radusies vai nodota citādi, nevis mantojot, piemēram, dāvinājumi". Turklāt šīs regulas 1. panta 2. punkta e) apakšpunktā ir precizēts, ka ir izslēgtas arī "uzturēšanas saistības, izņemot tās, kas rodas nāves gadījumā".

37 Taču šie izņēmumi jāinterpretē šauri (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 9. septembris, UM (Īpašumtiesību nodošanas līgums *mortis causa*), C-277/20, EU:C:2021:708, 34. punkts).

38 Šajā ziņā Tiesa jau ir uzskatījusi, ka noteikums mantojuma līgumā – tāpat kā dāvinājums Regulas Nr. 650/2012 1. panta 2. punkta g) apakšpunkta izpratnē –, kas ir dāvinājums, bet stājas spēkā tikai mantojuma atstājēja nāves gadījumā, ietilpst nevis šajā izņēmumā, bet gan šīs regulas piemērošanas jomā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 9. septembris, UM (Īpašumtiesību nodošanas līgums *mortis causa*), C-277/20, EU:C:2021:708, 35. punkts).

39 Turklāt jāuzsver, ka attiecībā uz Regulas Nr. 650/2012 piemērošanas jomu Tiesa ir balstījusies uz konstatējumu, ka valsts tiesību normas galvenais mērķis attiecās uz mirušās personas mantojumu, nevis uz jautājumiem, kas saistīti ar kādu no šīs regulas 1. panta 2. punktā uzskaitītajiem izņēmumiem, piemēram, jautājumiem, kas saistīti ar laulāto mantiskajām attiecībām, lai uzskatītu, ka tā attiecas uz mantošanas jomu minētās regulas izpratnē (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 1. marts, *Mahnkopf*, C-558/16, EU:C:2018:138, 40. punkts).

40 No tā izriet, ka jēdziens "mantošana" Regulas Nr. 650/2012 3. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē ir definēts plaši, ciktāl, kā minēts šī sprieduma 32. punktā, tas ietver "visus mantas, tiesību un saistību nodošanas veidus nāves gadījumā", tostarp pasākumus, kuru galvenais mērķis attiecas uz mirušā mantojumu un kuri stājas spēkā mantojuma atstājēja nāves gadījumā.

41 Otrām kārtām, neviens šīs regulas 4. panta, kā arī tās 1. panta un 3. panta 1. punkta a) apakšpunkta konteksta elements šo interpretāciju neatspēko. It īpaši no minētās regulas 9. apsvēruma izriet, ka tā jāpiemēro "visiem mirušā atstātā mantojuma mantošanas civiltiesiskiem aspektiem, proti, visiem mantas, tiesību un saistību nodošanas veidiem nāves gadījumā". Turklāt šīs pašas regulas 23. panta 1. punktā ir paredzēts, ka tiesību akti, kas noteikti saskaņā ar tās 21. vai 22. pantu, reglamentē "mantošanu kopumā".

42 Trešām kārtām, runājot par Regulas Nr. 650/2012 mērķiem, pirmkārt, no tās 7. un 8. apsvēruma izriet, ka šīs regulas mērķis tostarp ir palīdzēt mantiniekiem un legātāriem, citām mirušajam tuvām personām, kā arī mantojuma kreditoriem izmantot savas tiesības attiecībā uz mantošanu, kurai ir pārrobežu elementi (spriedums, 2018. gada 21. jūnijs, *Oberle*, C-20/17, EU:C:2018:485, 49. punkts).

43 Otrkārt, atbilstoši šīs regulas vispārīgajam mērķim, kas norādīts tās 59. apsvērumā, – dalībvalstīs pieņemtu nolēmumu mantošanas lietās savstarpēja atzīšana –, minētās regulas 34. apsvērumā ir uzsvērts, ka šīs regulas mērķis ir novērst nesavietojamu nolēmumu pieņemšanu dažādās dalībvalstīs. Šis mērķis ir saistīts ar mantojuma vienotības principu, kas ir konkretizēts tostarp Regulas Nr. 650/2012 23. panta 1. punktā, kurā ir precizēts, ka atbilstoši šai regulai piemērojamos tiesību aktos tiek reglamentēta "mantošana kopumā". Šis mantojuma vienotības princips ir arī

regulas 4. pantā ietvertā noteikuma pamatā, ciktāl arī šajā pantā ir precizēts, ka minētais noteikums nosaka dalībvalstu tiesu kompetenci lemt "par mantošanu kopumā" (spriedums, 2018. gada 21. jūnijs, *Oberle*, C-20/17, EU:C:2018:485, 53.–55. punkts).

44 Tāpat no judikatūras izriet – lai veicinātu mantošanas strīdu efektīvu atrisināšanu, ar Regulu Nr. 650/2012 tiecas veicināt mantošanas vienotu izskatīšanu. Tādējādi Tiesa ir vairākkārt nospriedusi, ka tāda šīs regulas noteikumu interpretācija, kas izraisītu šī mantojuma sadrumstalotību, nebūtu saderīga ar minētās regulas mērķiem (spriedums, 2022. gada 7. aprīlis, V A un Z A (Papildu jurisdikcija mantojuma jomā), C-645/20, EU:C:2022:267, 37. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

45 Šajā gadījumā, kā izriet no iesniedzējtiesas nolēmuma, tāda pasākuma kā pamatlietā aplūkotais mērķis ir kompensēt konkrētus sniegtos pakalpojumus. Līdz ar to tam šajā ziņā ir zināma analoģija ar prasījumu, uz kuru attiecas saistību tiesības, jo tā mērķis ir atlīdzināt mirušā tuviniekiem par viņam sniegto aprūpi, par ko vēl viņa dzīves laikā dāvinājumus vai nolīgtu atlīdzību tie nav saņēmuši.

46 Taču no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmuma izriet, ka šis pasākums, neatkarīgi no valsts tiesībās izmantotās "legāta" kvalifikācijas, ir strukturāli cieši saistīts ar mantošanas jomu, jo to var piemērot tikai pēc tās personas nāves, kuras mantojums ir atklājies, un tādējādi tā regulējums ir cieši saistīts ar to. It īpaši piemērojamās Austrijas tiesībās ir norādīts, ka minēto pasākumu piemēro neatkarīgi no mirušā testamentārā rīkojuma, un tas katrā ziņā pienākas papildus neatņemamajai daļai un ka to var liegt tikai tad, ja ir pamats atstumšanai no mantojuma. Turklāt no pamatlietā aplūkotā pasākuma labumu gūst tikai mirušā tuvinieki, kas definēti kā personas, kuras pieder pie viņa likumisko mantinieku loka, viņu laulātais, partneris neatkarīgi no tā, vai tas ir reģistrēts vai nav, un viņu bērni, kā arī mirušā faktiskais partneris un viņa bērni. No tā izriet, ka minētā pasākuma galvenais mērķis attiecas uz aprūpētāja tiesībām mantošanas ietvaros.

47 Tāpat jānorāda, ka tāds pasākums kā pamatlietā aplūkotais ar Regulu Nr. 650/2012 no tās piemērošanas jomas nav skaidri izslēgts un ka arī nešķiet, ka uz šādu pasākumu attiektos kāds no šī sprieduma 36. punktā minētajiem izņēmumiem vai kāds no citiem Regulas Nr. 650/2012 1. panta 2. punktā uzskaitītajiem izslēgšanas gadījumiem.

48 Līdz ar to, ņemot vērā iesniedzējtiesas sniegto informāciju un neskarot pārbaudes, kas tai jāveic, šķiet, ka šis pasākums galvenokārt attiecas uz mantošanas jomu Regulas Nr. 650/2012 izpratnē.

49 No minētā izriet, ka, ņemot vērā iesniedzējtiesas sniegto informāciju, tāds pasākums kā pamatlietā aplūkotais ietilpst Regulas Nr. 650/2012 piemērošanas jomā.

50 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu jāatbild, ka Regulas Nr. 650/2012 4. pants, lasot to kopsakarā ar tās 1. pantu un 3. panta 1. punkta a) apakšpunktu, jāinterpretē tādējādi, ka jēdzienā "mantošana" šī 4. panta izpratnē ietilpst likumisks legāts, kas pēc tās personas nāves, kuras mantojums ir atklājies, neatkarīgi no mirušā testamentārā rīkojuma ir piešķirts konkrētiem viņa tuviniekiem par noteiktā laikposmā pirms viņa nāves tam sniegto aprūpi, ja tie par šo aprūpi nav saņēmuši nedz dāvinājumu, nedz atlīdzību, un šis legāts katrā ziņā pienākas papildus neatņemamajai daļai, jo labuma guvējam to var liegt tikai tad, ja ir pamats atstumšanai no mantojuma.

Par tiesāšanās izdevumiem

51 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 650/2012 (2012. gada 4. jūlijs) par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un publisku aktu akceptēšanu un izpildi mantošanas lietās un par Eiropas mantošanas apliecības izveidi 4. pants, lasot to kopsakarā ar tās 1. pantu un 3. panta 1. punkta a) apakšpunktu,

jāinterpretē tādējādi, ka

jēdzienā "mantošana" šīs regulas 4. panta izpratnē ietilpst likumisks legāts, kas pēc tās personas nāves, kuras mantojums ir atklājies, neatkarīgi no mirušā testamentārā rīkojuma ir piešķirts konkrētiem viņa tuviniekiem par noteiktā laikposmā pirms viņa nāves tam sniegto aprūpi, ja tie par šo aprūpi nav saņēmuši nedz dāvinājumu, nedz atlīdzību, un šis legāts katrā ziņā pienākas papildus neatņemamajai daļai, jo labuma guvējam to var liegt tikai tad, ja ir pamats atstumšanai no mantojuma.

[Paraksti]